

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

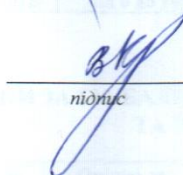
на тему «Обліково-аналітичне забезпечення управління касовими операціями на підприємстві»

здобувача вищої освіти II курсу, групи ОМУ-23-1,
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
освітньо-професійна програма «Управлінський облік та бізнес-аналітика»

підпис

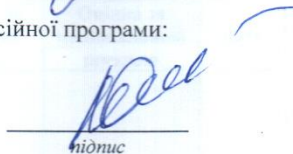
Катернюка Анатолія Валерійовича

Науковий керівник:

підпис

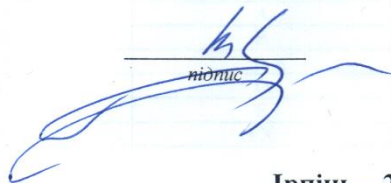
Красівський Володимир Миколайович
доктор економічних наук, професор

Керівник освітньо-професійної програми:

підпис

Мискін Юрій Ігорович
доктор економічних наук, доцент

Допущено до захисту за рішенням кафедри економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики,
протокол від « ____ » ____ 2024 р. № ____

підпис

Паянок Тетяна Миколаївна
кандидат економічних наук, доцент

Ірпінь – 2024

Регистрація №

6

07.01.25

номер

дата

підпис фахівця кафедри

Результат
перевірки

до захисту
до опрацювання

07.01.25

дата

ініціали, прізвище наукового керівника

Результат захисту

55

оцінка

5.02.2025

дата захисту

Голова комісії

підпис ініціали, прізвище

Члени комісії

підпис

ініціали, прізвище

підпис

ініціали, прізвище

підпис

ініціали, прізвище

БЛАНК

Об'єкт

Оцінка

1. Зміст випуску теоретичного зв'язок з послідовності, та пропозицій
2. Дотримання оформлення
3. Вчасне виконання етапів у встановлені терміни
4. Рецензент

РАЗ

1. Доповідь
2. Роздатковий матеріал
3. Знання практичного виконання
4. Апробація конференції

РА

ЗАГАЛЬНА

ПЕРЕВІРКА

Оцінка з бальною шкалою

5

Пр

Оцінка

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Савчук В.К.
зав. кафедрою
вище наукового керівника

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	18		Савчук В.К. Мискин Ю.З. Савченко В.С. Православий В.В. Петренко О.О.
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	4		
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	0		
4. Рецензент	від 0 до 5	3		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	25		
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	5		Савчук В.К. Мискин Ю.З. Савченко В.С. Православий В.В. Петренко О.О.
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	0		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	19		
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	6		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	30		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	55		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
55	E	3	5.02.2021	Савчук В.К. Мискин Ю.З. Савченко В.С. Православий В.В. Петренко О.О.

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

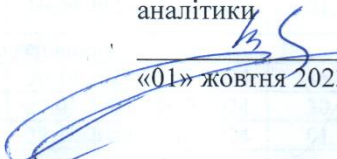
Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра облікових технологій та бізнес-аналітики
Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма: «Управлінський облік та бізнес-аналітика»

Затверджую

Завідувач кафедри облікових
технологій та бізнес-
аналітики

 Т.М. Паянок

«01» жовтня 2023 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачу вищої освіти
Катернюка Анатолія Валерійовича

1. Тема кваліфікаційної роботи: «Обліково-аналітичне забезпечення управління касовими операціями на підприємстві», затверджена наказом ректора від 06.12.2023 № 1639.
2. Строк здачі закінченої роботи: 07 січня 2025 р.
3. Цільова установка (мета роботи): аналіз обліково-аналітичного забезпечення касових операцій ПрАТ "Обухівський молокозавод" та розробка рекомендацій щодо його вдосконалення для забезпечення фінансової стабільності та ефективності управління.
Об'єкт дослідження: управління касовими операціями ПрАТ "Обухівський молокозавод".
Предмет дослідження: система обліково-аналітичного забезпечення управління касовими операціями на підприємстві.
4. Вихідні дані до роботи: монографії, наукові статті, публікації із зазначеної тематики, аналітичні дані тощо.
5. Перелік графічного матеріалу: 4 таблиць, 14 рисунків (графіків, схем).
6. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом):
 - теоретичні та концептуальні підходи до вивчення управління касовими операціями на підприємстві;
 - огляд нормативних документів управління касовими операціями;
 - характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства ПрАТ «Обухівський молокозавод»;
 - організація і методика обліково-аналітичного забезпечення управління касовими операціями на підприємстві ПрАТ «Обухівський молокозавод»;

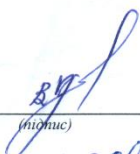
- особливості обліково-аналітичного забезпечення управління касовими операціями на підприємстві в залежності від програмного забезпечення;
- оцінка дійсних показників ефективності управління касовими операціями на підприємстві ПрАТ «Обухівський молокозавод»;
- методи та напрямки удосконалення управління касовими операціями з метою габільного розвитку ПрАТ «Обухівський молокозавод».

Календарний план виконання роботи:

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Вибір теми, вивчення літературних джерел та складання плану роботи	16.09.2023-27.10.2023	01.10.2023
2	Підготовка розділу роботи та подання його керівнику		
2.1	перший розділ	30.10.2023-26.05.2024	15.05.2024
2.2	другий розділ	27.05.2024-25.10.2024	30.09.2024
2.3	третій розділ	28.10.2024-13.12.2024	01.11.2024
3	Перевірка роботи на наявність академічного плагіату	16.12.2024-27.12.2024	22.12.2024
4	Попередній захист роботи	27.12.2024	07.01.2025
5	Отримання відгуку керівника роботи	27.12.2024	29.12.2024
6	Отримання зовнішньої рецензії	20.01.2025-24.01.2025	24.01.2025
7	Допуск до захисту завідувача кафедри	27.12.2024	07.01.2025
8	Захист дипломної роботи	03.02.2025	03.02.2025

8. Дата видачі завдання: «01» жовтня 2023 р.

9. Керівник випускної кваліфікаційної роботи

(ініціал)
В.М. Краєвський
ініціали, прізвище

10. Керівник освітньої програми

(ініціал)
Ю.І. Мискін
ініціали, прізвище

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти

(ініціал)
А.В. Катернюк
ініціали, прізвище

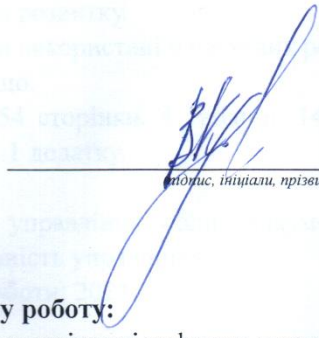
Відгук керівника кваліфікаційної роботи

Дипломна робота Катернюка Анатолія на тему "Обліково-аналітичне забезпечення управління касовими операціями на підприємстві" присвячена вивченню теоретичних та практичних аспектів організації касових операцій.

У роботі висвітлено основні положення обліку та аналізу касових операцій, проте їх розгляд здійснено поверхово, без достатнього заглиблення у деталі. Викладення теоретичної частини має місця для вдосконалення, зокрема у напрямі ширшого огляду сучасних підходів до управління касовими операціями. Аналіз практичної частини виконано з мінімальним рівнем глибини, а запропоновані рекомендації мають обмежену практичну цінність через їхню загальність.

Робота потребує доопрацювання в аспекті деталізації теоретичних положень, розширення аналітичного компонента та вдосконалення пропозицій. У цілому, дипломна робота відповідає вимогам, проте її якість обмежує можливість отримання вищої оцінки.

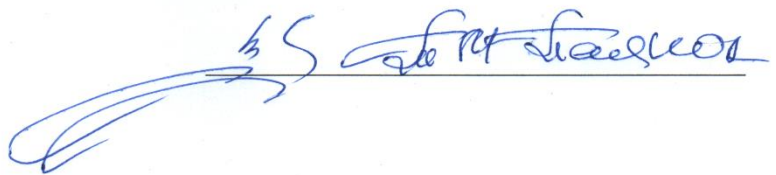
Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис, ініціали, прізвище, дата)

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу:

після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри, протокол від «07» січня 2025 № 1 допущена / не допущена до захисту на екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри

АНОТАЦІЯ

«Обліково-аналітичне забезпечення управління касовими операціями на підприємстві»

тема кваліфікаційної роботи

Мета роботи полягає в аналізі обліково-аналітичного забезпечення касових операцій ПрАТ "Обухівський молокозавод" та розробка рекомендацій щодо його вдосконалення для забезпечення фінансової стабільності та ефективності управління.

Завданнями роботи є вивчення теоретико-методичних аспектів обліково-аналітичного забезпечення управління касовими операціями, представлення обліково-аналітичного забезпечення управління касовими операціями на підприємстві ПрАТ «Обухівський молокозавод» та представлення напрямків забезпечення ефективного обліково-аналітичного управління касовими операціями на підприємстві ПрАТ «Обухівський молокозавод».

Предметом дослідження є система обліково-аналітичного забезпечення управління касовими операціями на підприємстві.

Об'єктом дослідження виступає управління касовими операціями.

Базою дослідження виступає фінансові звітності підприємства та внутрішня документація, наукові та методичні джерела, нормативно-правові документи.

За результатами дослідження сформульовані висновки та запропоновано методи та напрямки удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством з метою його стабільного розвитку.

Одержані результати можуть бути використані у наукових роботах, публікація, рефератах, кваліфікаційних роботах, тощо.

Кваліфікаційна робота містить 54 сторінки, 4 таблиці, 14 рисунків, список використаних джерел з 40 найменувань, 1 додатку.

Ключові слова: КАСОВІ ОПЕРАЦІЇ, УПРАВЛІННЯ, ОБЛІК, ДОКУМЕНТАЦІЯ, ПРАТ «ОБУХІВСЬКИЙ МОЛОКОЗАВОД», ГРОШОВИЙ ПОТІК, АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2024.

Рік захисту роботи: 2024.

SUMMARY

«Accounting and analytical management of cash operations at the enterprise»

the theme of the final qualification (diploma) work

The purpose of the work is to analyze the accounting and analytical provision of cash operations of PrJSC "Obuhivskyi molokozavod" and to develop recommendations for its improvement to ensure financial stability and management efficiency.

The tasks of the work are the study of theoretical-methodical aspects of accounting and analytical management of cash operations, the presentation of accounting and analytical management of cash operations at the Obukhov Dairy PJSC enterprise, and the presentation of directions for effective accounting and analytical management of cash operations at the Obukhov Dairy PJSC enterprise.

The subject of the study is the system of accounting and analytical support for the management of cash operations at the enterprise.

The object of the study is the management of cash operations.

The basis of the research is the company's financial statements and internal documentation, scientific and methodical sources, regulatory and legal documents.

Based on the results of the research, conclusions were formulated and methods and directions for improving the accounting and analytical support of enterprise management were proposed for the purpose of its stable development.

The obtained results can be used in scientific papers, publications, essays, qualification papers, etc.

The qualification work contains 54 pages, 4 tables, 14 figures, a list of used sources with 40 names, 1 appendix.

Keywords: CASH OPERATIONS, MANAGEMENT, ACCOUNTING, DOCUMENTATION, PRAT "OBUHIVSKY MOLOKOZAVOD", CASH FLOW, ANALYTICAL SUPPORT, MANAGEMENT EFFICIENCY.

Year of qualification work: 2024.

Year of job protection: 2024.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	5
SUMMARY.....	6
ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАСОВИМИ ОПЕРАЦІЯМИ	11
1.1 Теоретичні та концептуальні підходи до вивчення управління касовими операціями на підприємстві	11
1.2 Огляд нормативних документів управління касовими операціями.....	15
РОЗДІЛ 2. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАСОВИМИ ОПЕРАЦІЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПРАТ «ОБУХІВСЬКИЙ МОЛОКОЗАВОД».....	20
2.1 Характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства ПрАТ «Обухівський молокозавод»	20
2.2 Організація і методика обліково-аналітичного забезпечення управління касовими операціями на підприємстві ПрАТ «Обухівський молокозавод»....	23
2.3 Особливості обліково-аналітичного забезпечення управління касовими операціями на підприємстві в залежності від програмного забезпечення.....	27
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ КАСОВИМИ ОПЕРАЦІЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПРАТ «ОБУХІВСЬКИЙ МОЛОКОЗАВОД»	37
3.1 Оцінка дійсних показників ефективності управління касовими операціями на підприємстві ПрАТ «Обухівський молокозавод».....	37
3.2 Методи та напрямки удосконалення управління касовими операціями з метою стабільного розвитку ПрАТ «Обухівський молокозавод»	44
ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
ДОДАТОК А	54

ВСТУП

Актуальність роботи. Управління касовими операціями є важливим елементом фінансової діяльності підприємства, що впливає на його платоспроможність та ліквідність. В умовах зростаючої економічної нестабільності та конкуренції ефективне обліково-аналітичне забезпечення процесів управління фінансовими потоками є критично важливим для підтримання стабільного функціонування підприємств.

На прикладі ПрАТ "Обухівський молокозавод" можна оцінити необхідність вдосконалення касових операцій для забезпечення безперервності виробничих процесів, підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами та мінімізації ризиків

Стан і ступінь розробки проблеми в спеціальній літературі. У сучасній економічній літературі питання управління касовими операціями широко досліджуються. Зокрема, це стосується вдосконалення внутрішнього контролю, системи моніторингу грошових потоків та використання автоматизованих інструментів для підвищення прозорості та оперативності фінансових операцій.

Проте, незважаючи на численні наукові роботи, існує потреба в подальшому вивченні питання саме з точки зору його застосування на конкретних підприємствах харчової промисловості, таких як ПрАТ "Обухівський молокозавод".

Метою даної роботи є аналіз обліково-аналітичного забезпечення касових операцій ПрАТ "Обухівський молокозавод" та розробка рекомендацій щодо його вдосконалення для забезпечення фінансової стабільності та ефективності управління.

Для досягнення цієї мети поставлені наступні **завдання**:

1. Охарактеризувати теоретичні та концептуальні підходи до вивчення управління касовими операціями на підприємстві
2. Провести огляд нормативних документів управління касовими операціями.

3. Надати характеристику фінансово-господарської діяльності підприємства ПрАТ «Обухівський молокозавод».

4. Проаналізувати організацію і методику обліково-аналітичного забезпечення управління касовими операціями на підприємстві ПрАТ «Обухівський молокозавод».

5. Визначити особливості обліково-аналітичного забезпечення управління касовими операціями на підприємстві в залежності від програмного забезпечення.

6. Надати оцінку дійсних показників ефективності управління касовими операціями на підприємстві ПрАТ «Обухівський молокозавод».

7. Надати рекомендації щодо методів та напрямків удосконалення управління касовими операціями з метою стабільного розвитку ПрАТ «Обухівський молокозавод».

Об'єктом дослідження є управління касовими операціями ПрАТ "Обухівський молокозавод".

Предметом дослідження є система обліково-аналітичного забезпечення управління касовими операціями на підприємстві.

База досліджень. Дослідження проведено на основі фінансової звітності та внутрішньої документації ПрАТ "Обухівський молокозавод", а також на основі наукових та методичних джерел, нормативно-правових документах, в т.ч. Законів України, тощо.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові методи аналізу та синтезу, порівняння, а також спеціальні методи фінансового аналізу та прогнозування.

Науково-практична значимість одержаних результатів. Одержані результати дозволять вдосконалити систему управління касовими операціями на підприємстві, що підвищить його фінансову стійкість та ефективність управління.

Впровадження розроблених рекомендацій сприятиме зниженню ризиків фінансових втрат та підвищенню прозорості грошових операцій.

Апробація результатів роботи. ЗА НАЯВНОСТІ ВПИСАТИ ВІД ЗАМОВНИКА (ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ, ТОЩО).

Структура роботи. Робота складається зі вступу, 3 розділів, 7 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків, у роботі налічується 14 рисунків та 4 таблиці. Загальний обсяг роботи складає — 54 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАСОВИМИ ОПЕРАЦІЯМИ

1.1 Теоретичні та концептуальні підходи до вивчення управління касовими операціями на підприємстві

Касові операції відіграють важливу роль у функціонуванні підприємств. В даний час кількість касових операцій збільшується на більшості підприємств країни, що підтверджує зростаюче значення касових операцій в процесі надходження і виплат грошових коштів. Касові операції здійснюються відповідно до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженого постановою Правління Національного банку України.

Це найважливіший закон, що регулює всі операції з готівкою. Розрахунки готівкою між підприємствами, підприємцями та з фізичними особами здійснюються через касу підприємства з використанням як коштів, отриманих з каси банку, так і готівкової виручки, після ведення касової книги за встановленою формою.

Касові операції - це внутрішньофірмові операції, операції з підприємцями та фізичними особами під час проведення розрахунків через касу підприємства, пов'язані з надходженням і виплатою готівки, які відображаються в касовій книзі та в книзі обліку розрахункових операцій.

Порядок ведення касових операцій регулюється Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 15 грудня 2004 року № 637, яким передбачено, що всі підприємства незалежно від форм власності та видів діяльності, а також фізичні особи, які є суб'єктами господарювання (банки та телекомунікаційні компанії), незалежно від форми власності та виду діяльності [31].

Облік касових операцій має важливе значення для належної організації грошового обігу, розрахунків і кредитування в економіці. Облік касових операцій також сприяє зміцненню платіжної дисципліни та ефективному використанню фінансових ресурсів суб'єкта господарювання.

Тому контроль за дотриманням дисципліни, правильністю та ефективністю ведення касових операцій має велике значення. Облікове відображення касових операцій суб'єкта господарювання вирішується за допомогою різноманітних засобів і прийомів облікового процесу, сукупність яких називається методом бухгалтерського обліку.

Основними з них є документація, інвентаризація, рахунки, подвійний запис, баланси, звітність, оцінка та калькулювання. Використання кожного з цих елементів регламентується положеннями та інструкціями, розробленими та затвердженими в установленому законодавством порядку. Кожне підприємство, організація чи установа має касу, де зберігаються готівкові кошти та здійснюються розрахунки готівкою. У деяких великих компаніях можуть існувати філії у відділеннях.

Каса підприємства - це приміщення або місце, де здійснюються готівкові розрахунки, приймаються, видаються і зберігаються готівка, інші цінності та грошові документи.

У касі підприємства можуть зберігатися готівка, цінні папери, придбані в інших підприємств (наприклад, акції, облігації), та грошові документи, які є бланками суворої звітності (наприклад, бухгалтерські книги та додатки до них, квитанції до подорожніх листів автотранспорту, бланки довіреностей) [33, с. 193].

Касові операції здійснює касир. Касир є посадовою особою, яка несе повну матеріальну відповідальність за збереження всіх прийнятих на зберігання грошей і цінних паперів, а також за шкоду, заподіяну підприємству, організації, установі як у результаті навмисних дій, так і внаслідок недбалості або обману при виконанні своїх обов'язків. З цією метою при прийнятті на роботу з такою особою укладається договір про персональну повну матеріальну відповідальність.

Під підпис керівник підприємства також ознайомлює його з порядком ведення касових операцій. Касиру забороняється доручати виконання своїх обов'язків будь-якій іншій особі, а також зберігати в касі готівку та інші цінності, що не належать підприємству.

Після складання звіту касира та його обробки бухгалтерією касові документи повинні бути сформовані в хронологічному порядку, пронумеровані, прошнуровані в окремі папки і зберігатися фінансовим директором в окремому сейфі або спеціальному приміщенні протягом 36 місяців після закінчення календарного року.

На рисунку 1.1 представимо загальну схему бухгалтерського обліку касових операцій.

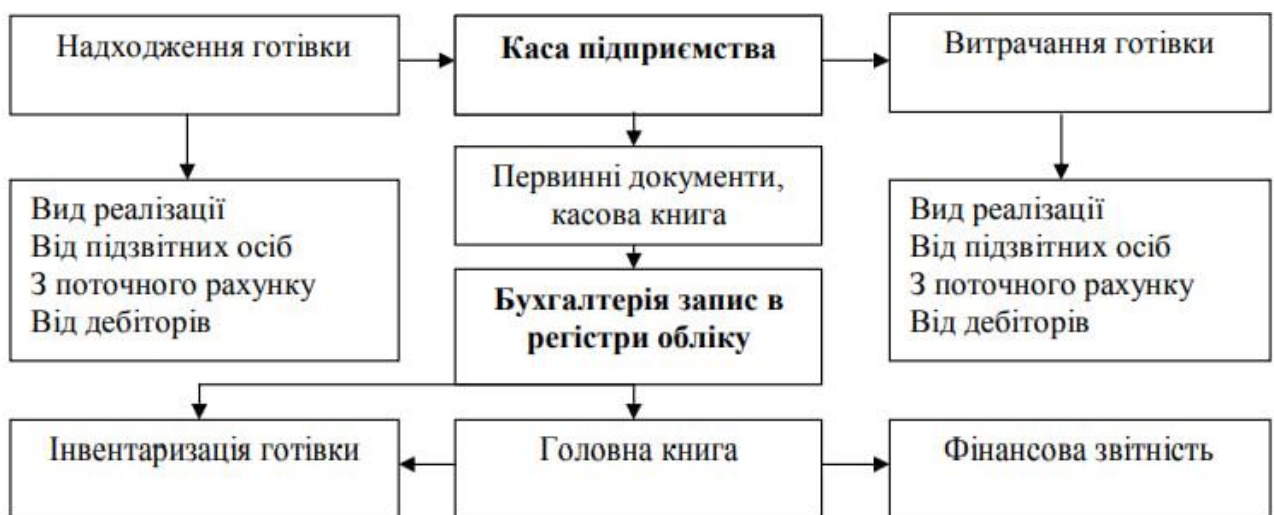

Рис. 1.1. Загальна схема бухгалтерського обліку касових операцій

Джерело: [4, с. 10]

Бухгалтери та інші працівники, які мають право підпису прибуткових і видаткових касових документів, не повинні брати участь в отриманні та видачі готівки (за винятком, наприклад, малих та середніх підприємств, які не мають касира). Готівка є дуже вразливою до шахрайства та зловживань, тому важливо забезпечити належний контроль за такими операціями.

Ефективним способом досягнення цього є використання інвентаризацій, які є елементом методу бухгалтерського обліку. Інвентаризація проводиться

шляхом перевірки фактичної наявності ресурсів і порівняння її з даними бухгалтерського обліку. Це дає змогу виявити надлишки та нестачі, встановити їх причини та відповідальних осіб [27].

Як правило, чим частіше проводиться інвентаризація, тим менша ймовірність виявлення порушень законодавства або шахрайства. Не менш важливим методом контролю є аудит.

Закон України «Про аудиторську діяльність» трактує аудит як перевірку оприлюдненої фінансової звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо стану фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання з метою дослідження достовірності звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам [26; 2, с. 129].

Аудит доцільно розглядати як процес, в якому компетентні незалежні працівники беруть активну участь, накопичують, зберігають, оцінюють та аналізують інформацію про суб'єкт господарювання, формують відповідні висновки про виявлені помилки та недоліки, висловлюють бачення щодо їх усунення та уникнення повторення в майбутньому.

Таким чином, облік касових операцій є, з одного боку, найпростішим видом обліку, оскільки він майже повністю регламентований нормативними документами і підприємствам потрібно лише їх дотримуватися, але з іншого боку, цей вид обліку є практично безпомилковим і помилки можна виправити, тому відповідальність за ведення цього виду обліку Певна частка відповідальності покладається на бухгалтера, який відповідає за ведення цього виду обліку.

З іншого боку, внутрішній контроль за касовими операціями передбачає перевірку операцій компанії, пов'язаних з розподілом готівки в процесі її фінансово-господарської діяльності, і правильність її дій, що здійснюються відповідно до чинного законодавства [4, с. 11].

1.2 Огляд нормативних документів управління касовими операціями

Касові операції в українських банках організовані відповідно до трьох основних нормативних документів Національного банку України: Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, Інструкції про касові операції в банках України та Інструкції про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України.

НБУ встановлює певні вимоги до касових операцій між банками та їхніми клієнтами, включаючи оформлення касової документації, процедури приймання готівки та видачі готівки з кас банків.

На підставі «Інструкції» банки розробляють і затверджують внутрішні правила (інструкції) про організацію роботи з ведення касових операцій з урахуванням переліку операцій, що мають здійснюватися [13, с. 1-2].

У таблиці 1.1 наведено більш детальний опис основних нормативних документів, що регулюють касові операції за версією Національного банку України.

Таблиця 1.1

Характеристика нормативних документів управління касовими операціями

№ з/п	Нормативний документ	Призначення
1	2	3
1	Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України	Встановити порядок ведення бухгалтерських рахунків та визначити характеристики і стисле призначення рахунків для відображення інформації про типові операції.
2	Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні	Роз'яснити процедури та вимоги до здійснення платіжних послуг у національній та іноземній валютах та оформлення касових документів за платіжними операціями

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
3	Інструкції про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України	Визначає порядок організації та здійснення уповноваженими банками, уповноваженими фінансовими установами, державними операторами поштового зв'язку, їхніми касами, пунктами обміну іноземної валюти та пунктами обміну іноземної валюти, відкритими банками або фінансовими установами на підставі агентських договорів, укладених з резидентами, діяльності з обміну іноземної валюти на території України в готівковій формі

Джерело: складено автором на основі [28-30]

Нормативно-правові документи, прийняті вищезазначеними законодавчими та адміністративними органами, створюють правову основу для діяльності бухгалтерської служби підприємства.

Нормативно-правові документи, що регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку, забезпечують дотримання підприємствами встановленого порядку систематизації та узагальнення інформації про фінансово-господарську діяльність у системі бухгалтерського обліку, забезпечуючи таким чином достовірну та повну інформацію в процесі прийняття та реалізації управлінських рішень [14, с. 18-19].

У вітчизняній обліковій практиці для фіксації фактів господарського життя підприємства використовується великий перелік різноманітних первинних документів, затверджених різними міністерствами як типові форми для різних галузей обліку.

Залежно від інформаційних потреб системи управління підприємством виділяють наступні етапи документування фактів господарського життя підприємства з метою відображення їх у звітності (фінансовій, внутрішньогосподарській (управлінській), податковій та статистичній звітності) як основи для формування (рисунки 1.2).

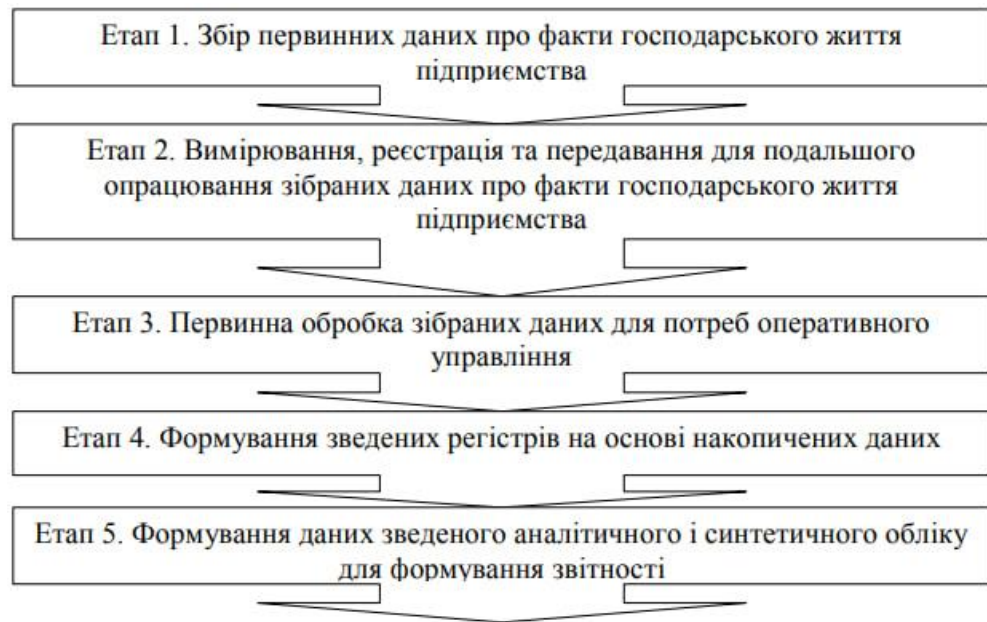

Рис. 1.2. Процедура організації процесу документування на підприємстві

Джерело: [14, с. 17]

Таким чином, первинні документи розглядаються як складова бухгалтерської та організаційної інформації. У вітчизняній обліковій практиці для відображення фактів господарського життя суб'єкта господарювання використовується низка стандартних форм первинних документів.

Проте наразі відсутні типові форми первинної документації для реєстрації специфічних фактів господарського життя підприємства (наприклад, рахунки, агентські витрати, відрядження працівників, канцелярські товари, виплата заробітної плати на карткові рахунки працівників, поворотна тара підприємства, інвентаризація забезпечень (резервів), інвентаризація витрат майбутніх періодів).

Тому розробка стандартного формату первинних документів підприємства була б перспективним напрямком подальших досліджень [14, с. 17-18].

Касові операції між банками та клієнтами оформлюються такими касовими документами:

- Заява на переказ готівки;
- Прибутковий касовий ордер;

- Видатковий касовий ордер;
- Грошові чеки [10, с. 3].

Позабалансові прибуткові та видаткові касові ордери використовуються для здійснення операцій з цінностями, що обліковуються на позабалансових рахунках.

До касової документації також належать рахунки на оплату та документи, встановлені відповідною платіжною системою для здійснення переказу готівки.

Бланки касових документів повинні бути оформлені відповідно до їх зразка, з обов'язковими реквізитами, надрукованими друкарським способом або з використанням комп'ютерної техніки, тоді як касові чеки повинні бути оформлені тільки в друкованому вигляді.

Усі реквізити касових документів заповнюються відповідно до правил, викладених в Інструкції НБУ. Крім обов'язкових реквізитів, касовий документ може містити інші реквізити, необхідні для здійснення конкретної касової операції. Додаткові реквізити можуть бути написані на касовому документі від руки ручкою.

Касові документи заповнюються клієнтом від руки ручкою, за допомогою технічних засобів або, за згодою клієнта, працівником банку з використанням технічних засобів чи системи автоматизації банку (САБ).

Видаткові касові ордери та заяви на видачу готівки оформляються банком за допомогою технічних засобів із зазначенням номера примірника у правому верхньому куті або на ксерокопії чи самокопіювальному папері. Копії касових документів, крім грошових чеків, видаються на вимогу учасників розрахунків [16, с. 44-45].

Відповідно до ч. 5 ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємства самостійно розробляють системи і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку.

Касові операції безумовно є господарськими операціями і їх здійснення повинно оформлятися первинними документами, що належать до категорії форм внутрішньогосподарського обліку [15, с. 94].

Науковці виділяють чотири рівні регулювання обліку грошових коштів:

- Перший (Закони України, Укази Президента України, Постанови Ради Міністрів України);
- Другий (нормативні документи Міністерства фінансів України, Державного комітету статистики України, Державного казначейства, НБУ та інших органів); та
- Третій (положення, інструкції, методичні рекомендації, вказівки та листи міністерств);
- Четвертий (практичні документи, що формують облікову політику на підприємствах) [21, с. 7-8].

Таким чином, чинна нормативно-правова система регулює всю виробничо-господарську діяльність підприємств, у тому числі процеси, пов'язані з обліком фінансових ресурсів підприємств.

Керівництво сільськогосподарських підприємств має бути самостійним у процесі прийняття рішень щодо управління фінансами, але має враховувати систему обмежень та умов, передбачених нормативно-правовими актами [14, с. 24-25].

РОЗДІЛ 2. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАСОВИМИ ОПЕРАЦІЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПРАТ «ОБУХІВСЬКИЙ МОЛОКОЗАВОД»

2.1 Характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства ПрАТ «Обухівський молокозавод»

Обухівський молочний завод - одне з провідних молокопереробних підприємств Київської області. З моменту заснування підприємство розвивалося, вдосконалювало технології та розширювало асортимент продукції. Сьогодні це сучасний молокопереробний завод з найкращими традиціями та визнанням у галузі. На рисунку 2.1 зображено логотип ПрАТ «Обухівський молочний завод», що працює під брендом «Лукавиця».

Рис. 2.1. Логотип ТМ «Лукавиця»

Джерело: [17]

Під торговою маркою «Лукавиця» компанія пропонує понад 50 високоякісних продуктів, серед яких пастеризоване молоко, пряжене молоко, ряжанка, кефір, закваска, питні йогурти, сметана, селянський сир, нежирний сир, адигейський м'який сир, дитячий сир, десерти, вершкове масло та морозиво. якісну молочну продукцію споживачам.

Команда компанії постійно працює над покращенням якості, поживної цінності та смакових якостей продукції, що випускається, розширенням асортименту.

Компанія постійно та активно бере участь у виставках, конкурсах та фестивалях, де незалежні експерти оцінюють якість її молочної продукції. Відмінна якість масла «Серянське» була відзначена золотими нагородами національного конкурсу «100 кращих товарів України», золотими нагородами та кубками на Фестивалі морозива «Ряжанка 2, 5%», «Якість молочної продукції», організованому Національною асоціацією молочників України (Укрмолпром). Золота нагорода за масло солодко вершкове «Селянське» жирністю 72,5% на Дегустаційному конкурсі, сертифікат «Знак якості» на маркуванні всіх молочних продуктів та багато інших нагород [19].

На сьогоднішній день продукція Обухівської молочної ферми продається в Києві, Київській та Черкаській областях під торговою маркою «Лукавиця». Широкий асортимент продукції та індивідуальний підхід до кожного покупця - основні риси заводу як бізнес-партнера.

ПАТ «Обухівський молочний завод» є акціонерним товариством, яке налічує не більше 100 акціонерів. Форма власності підприємства - колективна [22, с. 47-48].

Організаційна структура управління ПАТ «Обухівський молочний завод» являє собою взаємозв'язок вертикально залежних структурних підрозділів, в рамках якої генеральний директор може керувати виробничо-господарською діяльністю підприємства як особисто, так і через прямих представників.

Голова Ради директорів повинен контролювати діяльність своїх підлеглих і вимагати від них виконання покладених на них обов'язків. Він також несе повну відповідальність за діяльність структурних підрозділів компанії та за реалізацію політики і рішень, прийнятих керівництвом.

Роботу кожного структурного підрозділу курує конкретний відповідальний фахівець, який підпорядковується безпосередньо генеральному директору; на кінець 2018 року в компанії працювало 256 осіб.

Соціальний вимір діяльності компанії та кадрова політика спрямовані на охорону праці та безпеку, підтримання високих кваліфікаційних стандартів та мотивацію працівників, у тому числі акціонерів.

Організаційна структура компанії-емітента включає такі підрозділи: охорона праці, бухгалтерія, збут, постачання, транспорт, виробничий цех, виробнича лабораторія, механіка, енергетика, будівництво та ремонт.

Дочірніх підприємств, філій, представництв та інших відокремлених структурних підрозділів немає. Організаційна структура підприємства представлена в Додатку А [39, с. 50-51].

Вирішальною стратегією та головною конкурентною відмінністю підприємства є те, що воно виробляє тільки натуральні молочні продукти, без немолочних добавок, консервантів та стабілізаторів. Це є основним аргументом для вибору ринку, оскільки ці продукти мають короткий термін зберігання. Тому компанія продає свою продукцію лише в сусідніх регіонах.

Ефективність діяльності ПрАТ «Обухівського молокозаводу» значною мірою залежить від якості основних засобів та їх ефективного використання. Основні засоби - це елементи виробничих фондів, які повністю беруть участь у виробничому процесі та поступово переносять свою вартість на новостворену продукцію.

У 2016 році на заводі з виробництва незбираного молока працювало 466 змін, а коефіцієнт їх використання становив 83,3%. Основним конкурентом є група компаній «Молочний альянс», продукція якої дешевша, але серйозної конкуренції не очікується, оскільки доставка займає більше часу.

Другим конкурентом є група компаній «ТЕРРА ФУД». Обсяг попиту, який готові задовольнити конкуренти, становить 22230 кг, таким чином, незадоволений попит становить 18000 кг [8, с. 47-53].

2.2 Організація і методика обліково-аналітичного забезпечення управління касовими операціями на підприємстві ПрАТ «Обухівський молокозавод»

Згідно з роботою Юстини Велиги та Вікторії Кулик (та інших дослідників), метою облікової політики підприємства є визначення конкретних принципів та підходів, які чітко та послідовно регулюють організацію та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. У своїй монографії Юрій Кім також надає досить ґрунтовне та чітке визначення цього терміну.

Дослідник підкреслює, що облікова політика - це насамперед обліково-фінансова політика, крім того, автор наголошує, що облікова політика - це суб'єктивна позиція управлінської команди компанії, яка допомагає вибудовувати довгострокові стратегії дій, що забезпечують досягнення бізнес-цілей компанії.

Галузь економіки, в якій працює «Обухівський молочний завод», є дуже специфічною і має багато особливостей. На додаток до особливостей, описаних і представлених у вступі до магістерської роботи, слід також відзначити наступні особливості та елементи:

По-перше, переробка молока та молочна промисловість є сезонною галуззю.

По-друге, сезонні фактори впливають на те, що взимку спостерігається дефіцит сировини та високі ціни, тоді як влітку спостерігається незначне збільшення попиту на готову продукцію та надлишок сировини.

Обухівський молочний завод, безперечно, належить до підприємств, які при формуванні своєї облікової політики застосовують змішану облікову політику.

З усіх методик, організаційних та облікових підходів, запропонованих українською нормативною базою, підприємство самостійно обирає найбільш прийнятний та адаптує його до специфіки своєї господарської діяльності.

Облік запасів ПрАТ «Обухівський молочний завод» ведеться пооб'єктно. Бухгалтерія на чолі з головним бухгалтером керується П(С)БО 9 «Запаси» при оцінці та обліку запасів.

Запаси оцінюються за методом ФІФО (перше надходження - перший відпуск).

Запаси, відправлені у виробництво або продаж і відпущені, оцінюються за собівартістю запасів, які первісно надійшли на підприємство. Транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ), понесені підприємством у зв'язку з придбанням запасів, включаються до фактичної собівартості запасів і прямо (безпосередньо) відносяться до них [1, с.8-14].

Управління дебіторською заборгованістю на підприємстві здійснюється відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Облік цього фінансового активу ведеться з урахуванням наступних особливостей:

- По-перше, поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги визнається активом і оцінюється за первісною вартістю в момент визнання доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг,

- по-друге, поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги визнається в балансі за чистою реалізаційною вартістю [34, с. 36, 49].

Облік витрат підприємства здійснюється з урахуванням вимог П(С)БО 16 «Витрати» та Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджених наказами Міністерства аграрної політики та продовольства України від 18 травня 2001 року № 132 та від 31 жовтня 2005 року № 589, відповідно. здійснюється з урахуванням Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств [23, с. 484].

Облік різних видів та елементів доходів підприємства ведуть окремо, відповідно до П(С)БО 15 «Дохід».

Дослідження та аналіз конкретних дій (подій) дає змогу оцінити завершення конкретних операцій з надання послуг (наприклад, виконання робіт), а також точно визначити та відобразити фінансові наслідки таких дій (подій). Достатньою підставою для визнання доходу від операційної діяльності є договір між компанією та контрагентом (наприклад, про надання послуг та передачу прав) або інші документи, що відповідають критеріям чинного законодавства України [6, с. 20-21].

Бухгалтерський облік операцій в іноземній валюті та курсових різниць підприємство організовує відповідно до положень *П(С)БО № 21 «Вплив змін валютних курсів»*. Для розрахунку курсових різниць використовується офіційний валютний курс: на дату балансу - офіційний курс за ціною закриття на дату балансу; у робочі операційні дні використовується курс НБУ, встановлений на початок дня, в який відбулася операція [37, с. 144].

Бухгалтерський облік на ПАТ «Обухівський молокозавод» - це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення та зберігання інформації про діяльність підприємства та передача її зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

Коло осіб, які повинні шукати та знати про облікову політику компанії, дуже широке. Такі люди існують як ззовні, так і всередині компанії.

Правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності ПАТ «Обухівський молочний завод» визначені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996 від 16 липня 1999 року.

Для ведення бухгалтерського обліку ПАТ «Обухівський молочний завод» використовує рахунки та субрахунки відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку. Облікова політика, яка є структурним елементом рахунків, покликана забезпечити виконання відповідних функцій у будь-який час і в будь-якій економічній системі.

Сукупність дій, що формують сукупність методологічних прийомів, способів і процедур організації та ведення бухгалтерського обліку, є обліковою політикою ПрАТ «Обухівський молочний завод».

Облікова політика ПрАТ «Обухівський молочний завод» розроблена на підставі рішення Ради директорів, діє з 1 січня 2010 року та впроваджується відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та затверджених положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Згідно з обліковою політикою компанії, активи та зобов'язання ПАТ «Обухівський молочний завод» обліковуються за собівартістю їх придбання/виникнення, активи та зобов'язання в іноземній валюті (за винятком немонетарних статей) підлягають переоцінці при зміні офіційного курсу, а інші активи (тобто нерухомість, цінні папери та майнові права) оцінюються за справедливою вартістю [11, с. 24-26].

Таким чином, для Обухівського молокозаводу управління грошовими коштами має на меті забезпечення належної платіжної дисципліни, своєчасного виконання зобов'язань та контроль за рухом грошових потоків. Організація та контроль операцій з грошовими коштами здійснюється відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх положень підприємства.

Основними складовими обліково-аналітичного контролю операцій з грошовими коштами є:

1. *Контроль залишків грошових коштів.* Підприємство повинно забезпечити регулярний аналіз касових операцій, контроль надходження виручки від реалізації продукції та контроль собівартості товарів, робіт і послуг.

2. *Аналіз касових операцій.* Касові операції необхідно аналізувати для оцінки ліквідності та фінансової стійкості підприємства. Важливо стежити за співвідношенням грошових надходжень і грошових виплат, щоб не допустити касових розривів.

3. *Фінансові резерви.* Для забезпечення безперебійної роботи Обухівського молокозаводу важливо підтримувати певний рівень грошових резервів на випадок непередбачуваних витрат або затримок в отриманні платежів.

4. *Планування та прогнозування.* Управління грошовими коштами передбачає планування грошових потоків для уникнення касових розривів та прогнозування майбутніх доходів і витрат.

У таблиці 2.1 представлено типовий щомісячний облік касових операцій на середньому підприємстві, до якого відноситься й ПрАТ «Обухівський молочний завод».

Таблиця 2.1

Типовий місячний облік касовими операціями на середніх підприємствах

Показник	Сума, грн.	Опис
Надходження від реалізації	1 200 00	Місячна виручка від продажу молочних продуктів
Оплата постачальникам	800 000	Витрати на сировину (молоко, упаковка, енергоресурси)
Заробітна плата	250 000	Виплата зарплати працівникам
Податкові зобов'язання	100 000	Сплата податків на прибуток і ПДВ
Інші витрати	50 000	Адміністративні витрати, транспортні витрати
Залишок на кінець періоду	0	Весь залишок використовувався на витрати
Резерв на наступний період	100 000	Фінансовий резерв для покриття майбутніх непередбачених витрат

Джерело: складено автором на основі [11, с. 27-38]

2.3 Особливості обліково-аналітичного забезпечення управління касовими операціями на підприємстві в залежності від програмного забезпечення

В Україні існує низка компаній-розробників програмного забезпечення, які надають аналог 1С для обліку та звітності, що є не менш функціональним, ніж російські продукти, і повністю задовольняє потреби бухгалтерів [36]. Найпопулярнішими з них є: MASTER:Бухгалтерія, BookKeeper SaaS, Вправно, Dilovod, A5.ERP, Дебет Плюс, Універсал, ISpro, Облік SAAS, АБ ОФІС [35].

На наступному етапі слід ввести початкові залишки на визначену дату. Ця процедура включає створення документів для введення початкових залишків через таку послідовність: панель функцій – вкладка Підприємство – Введення початкових залишків. Важливо зазначити, що залишки по рахунках повинні бути внесені на дату, що передуює офіційній даті початку роботи в програмі. Цей процес ілюструється на рисунку 2.3.

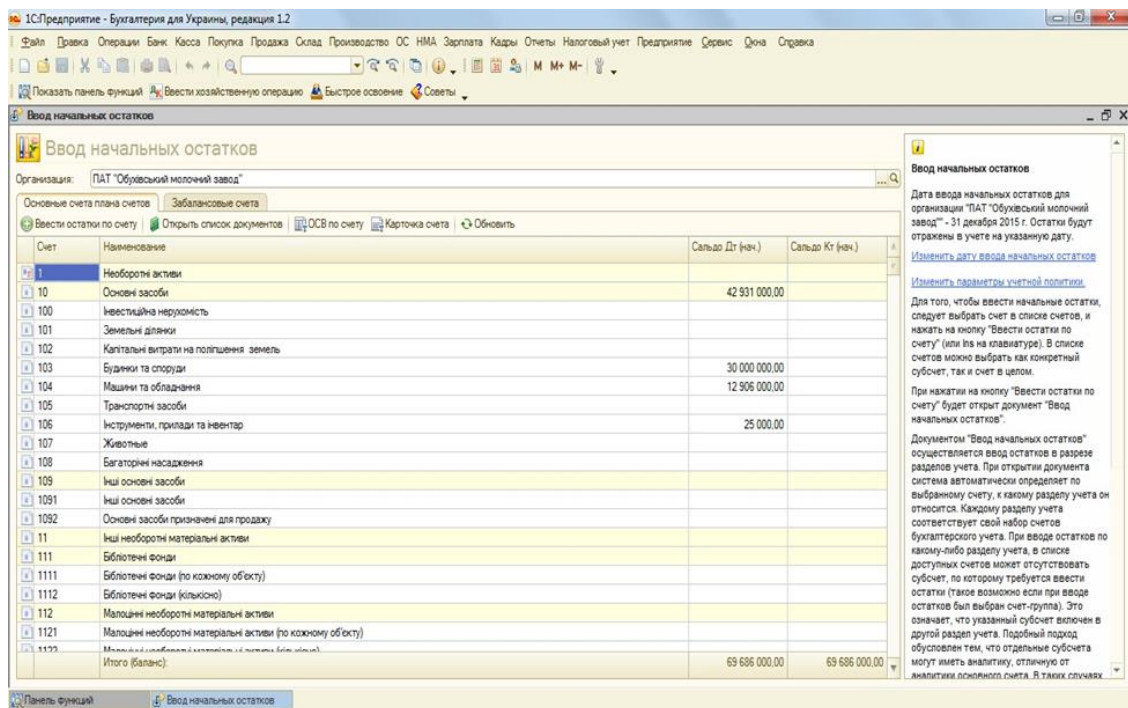

Рис. 2.3. Введення початкових залишків

Усі операції оформлюються за допомогою прибуткового касового ордера, який реєструється в журналі реєстрації прибуткових ордерів. Використання видаткового ордера або платіжної відомості передбачено для журналу витратних ордерів. Касир формує звіти, використовуючи вкладні аркуші касової книги, які повторюють формат і зміст паперових документів.

У системі кожна операція фіксується окремим документом. Мінлива конфігурація контролює наявних коштів, і документи реалізуються через кілька різних схем операцій. Уся готівка, що надходить до каси, повинна бути належним чином оприбуткована за допомогою прибуткового касового ордера.

Цей документ можна створити в меню Каса, обравши Прибутковий касовий ордер. Під час заповнення документа користувач має можливість вибрати тип операції, вказати суму, обґрунтування та додатки вручну.

Ілюстрація заповнення прибуткового касового ордера представлена на рисунку 2.4.

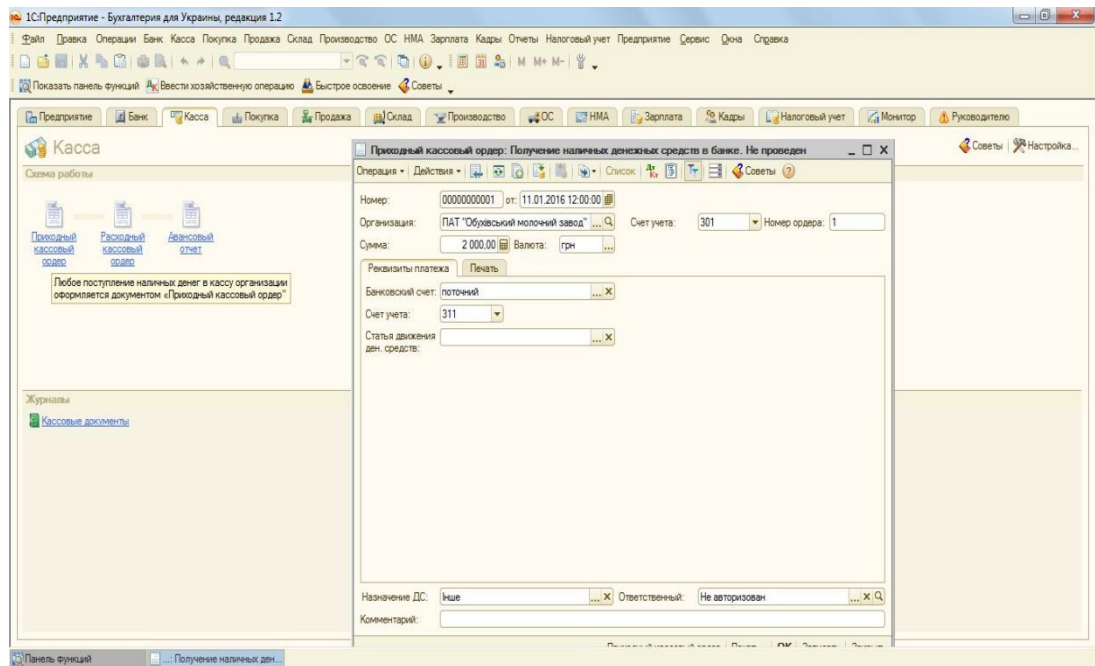

Рис. 2.4. Введення початкових залишків

У системі конфігурації наявні два методи обліку готівки через касу. Перший метод передбачає, що операції з готівкою в касі (з рахунку 30) здійснюються виключно на підставі касових ордерів. Другий метод дає змогу формувати операції не лише на підставі касових ордерів, але й на основі інших документів, таких як банківські виписки або відомості про виплату заробітної плати.

Видача готівкових коштів з каси здійснюється через видаткові касові ордери. У програмному забезпеченні цей документ можна створити, звертаючись до пункту меню Каса – Видатковий касовий ордер. Крім того, існує можливість створити Видатковий касовий ордер на основі вже існуючого Прибуткового касового ордера, скориставшись кнопкою Ввести на підставі.

Під час заповнення документа користувач може вибрати тип операції, зазначити необхідну суму, вказати отримувача коштів, обґрунтування та додатки вручну. Процес заповнення видаткового касового ордера ілюструється на рисунку 2.5.

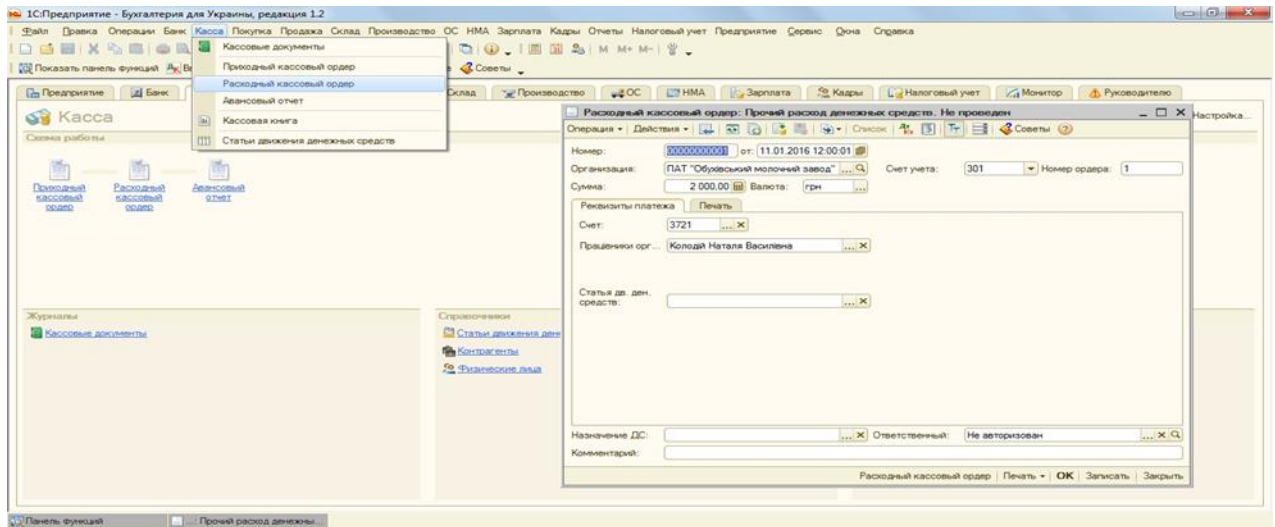

Рис. 2.5. Видатковий касовий ордер

Якщо потрібно здійснити виплату коштів кільком людям одночасно, наприклад, для нарахування заробітної плати, варто скористатися документом Відомість на виплату грошей. Створити такий документ можна в розділі Зарплата – Виплата зарплати.

Необхідно вибрати період, за який здійснюється виплата, та визначити вид виплати (зарплата чи аванс). Крім того, є можливість автоматично заповнити документ за допомогою кнопки Заповнити. Цей процес ілюструє рисунок 2.6.

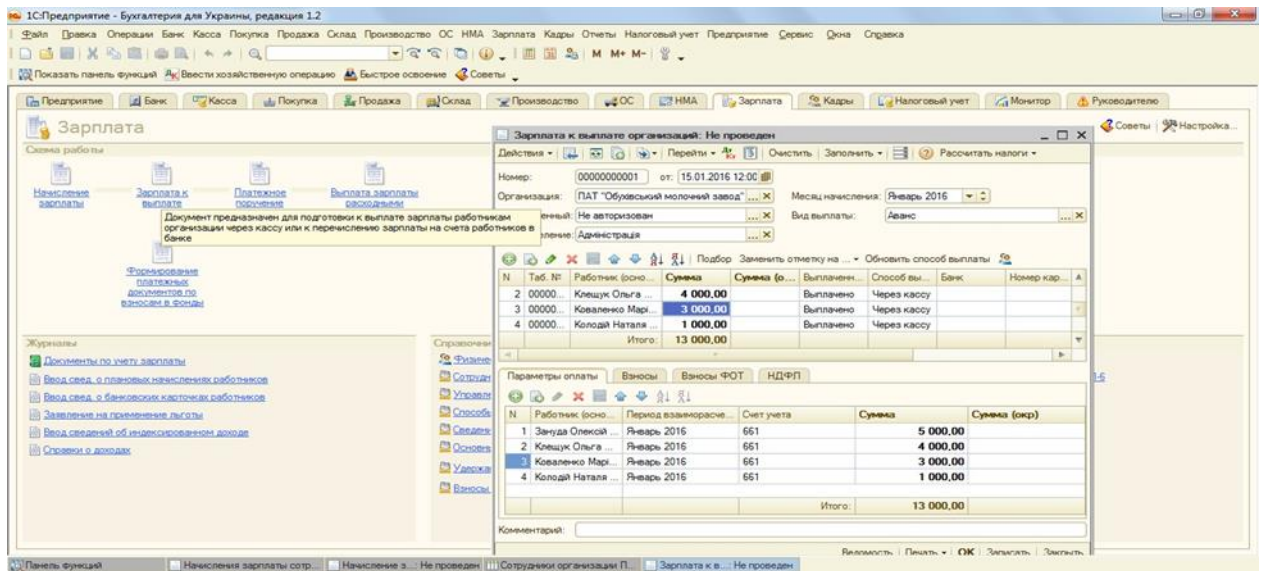

Рис. 2.6. Відомість на виплату грошей

Бухгалтер зобов'язаний зареєструвати касові ордери в журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових документів (типова форма №КО-3) до передачі їх у касу, що відповідає пункту 3.11 Положення №637.

Виключення становлять видаткові ордери, створені на основі відомостей про виплату заробітної плати, які реєструють після фактичного здійснення виплат.

Реєстрація прибуткових і видаткових касових документів проводиться окремо. В подальшому тексті цього ж пункту Положення передбачено можливість реєстрації документів за допомогою технічних засобів.

При цьому необхідно оформити і роздрукувати документ «Вкладний лист журналу реєстрації прибуткових та видаткових касових ордерів» за відповідний день, з урахуванням даних для обліку коштів за цільовим призначенням.

Формування звіту можливе у пункті меню Каса — Звіти, обравши відповідний формат Журналу реєстрації касових ордерів за будь-який визначений період.

Усі первинні документи, які фіксують надходження та видачу готівки, повинні бути інкорпоровані касиром до касової книги підприємства (форма №КО-4) до початку наступного робочого дня.

На підприємстві ведеться одна, єдина, касова книга. Записи в цій книзі мають бути здійснені на підставі відповідних касових документів до початку наступного робочого дня і містити всі необхідні реквізити згідно з вимогами форми касової книги, вигляд якої ілюстровано на рисунку 2.7.

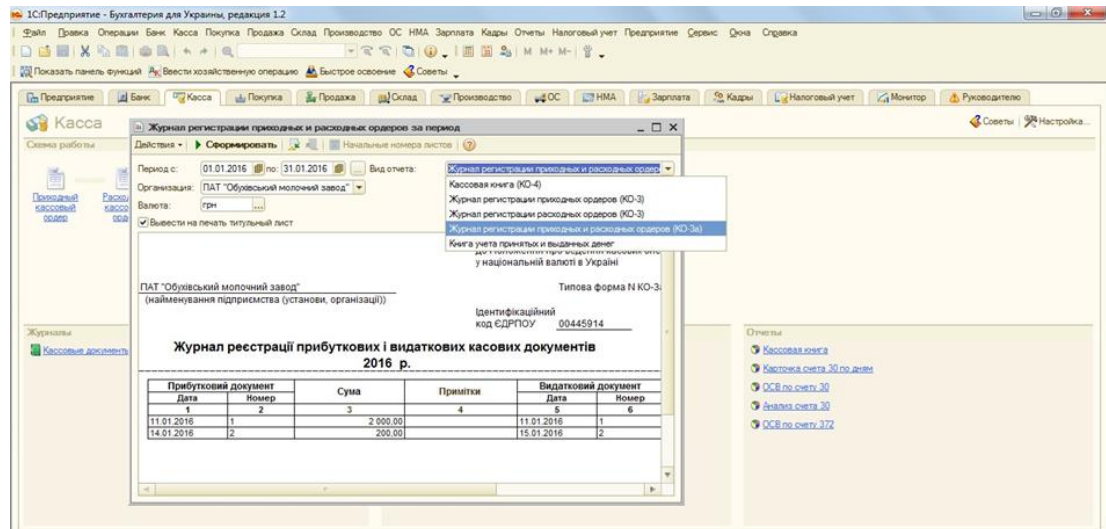

Рис. 2.7. Журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових ордерів

Програмне забезпечення автоматично нумерує сторінки, починаючи з початку року, і відображає загальну кількість аркушів на останньому аркуші касової книги за місяць, а також за рік — на останньому аркуші року. Операції з банками і розрахунковими рахунками в «1С:Бухгалтерії для України» представлені документами, зібраними в меню "Банк".

Облік починається з введення даних про банківські рахунки організації. Ці дані знаходяться в меню "Довідники" — "Банківські рахунки". Інформація про банк, де відкритий рахунок, додається з довідника «Банки» і ілюстрована на рисунку 2.8.

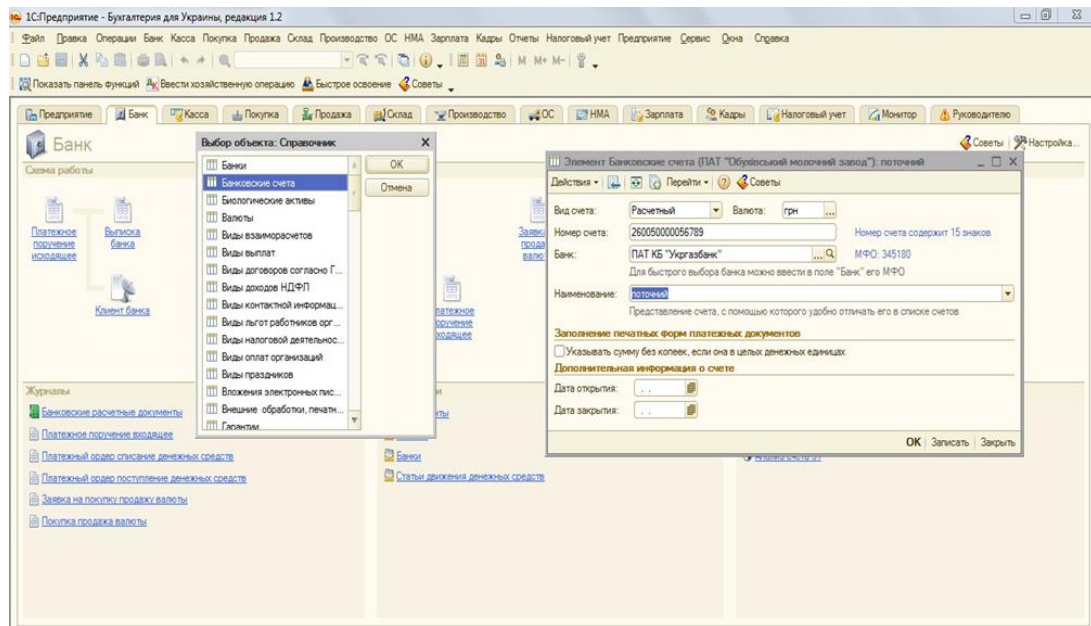

Рис. 2.8. Заповнення даних про розрахунковий рахунок підприємства

У програмі «1С:Бухгалтерія 8.2» усі транзакції, здійснені через розрахунковий рахунок, відображаються за допомогою платіжних доручень. Для створення такого документа слід скористатися пунктом меню "Банк".

У випадку, коли підприємство виконує платіж, оформлюється платіжне доручення на списання коштів (вихідне), тоді як для надходження коштів створюється платіжне доручення на зарахування (вхідне). Під час формування документа необхідно обрати тип операції, що ілюструється на рисунку 2.9.

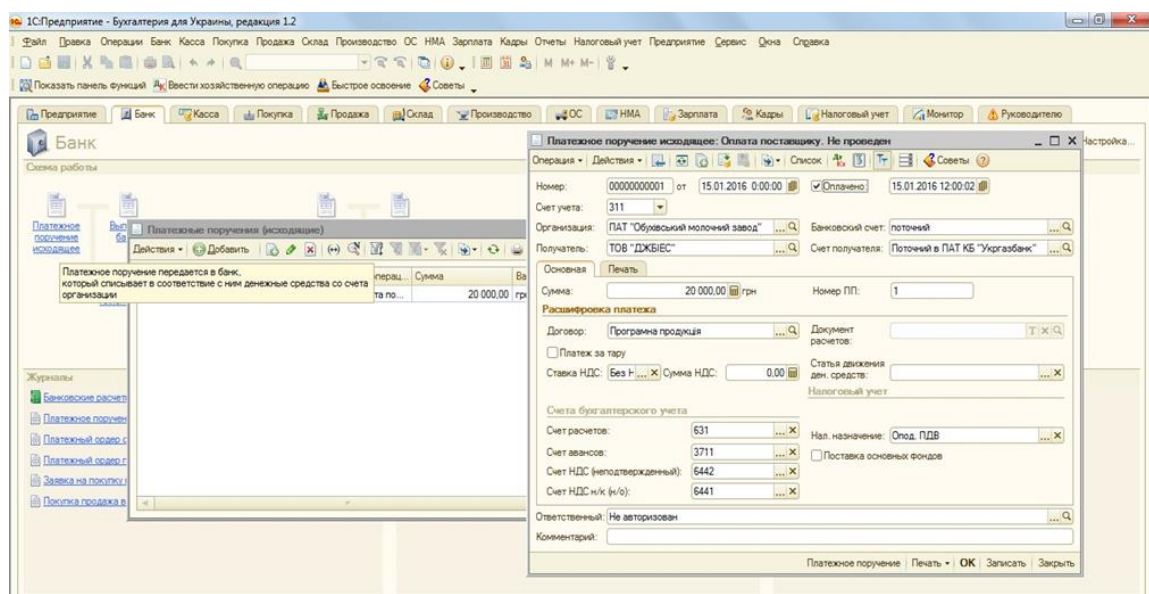

Рис. 2.9. Створення платіжного доручення

Платіжне доручення можна сформувати також на основі отриманого рахунку від постачальника.

Для цього потрібно в меню Придбання знайти та вибрати потрібний документ Рахунок на оплату постачальника. Потім натисніть кнопку Ввести на підставі і заповніть призначення платежу (рисунок 2.10).

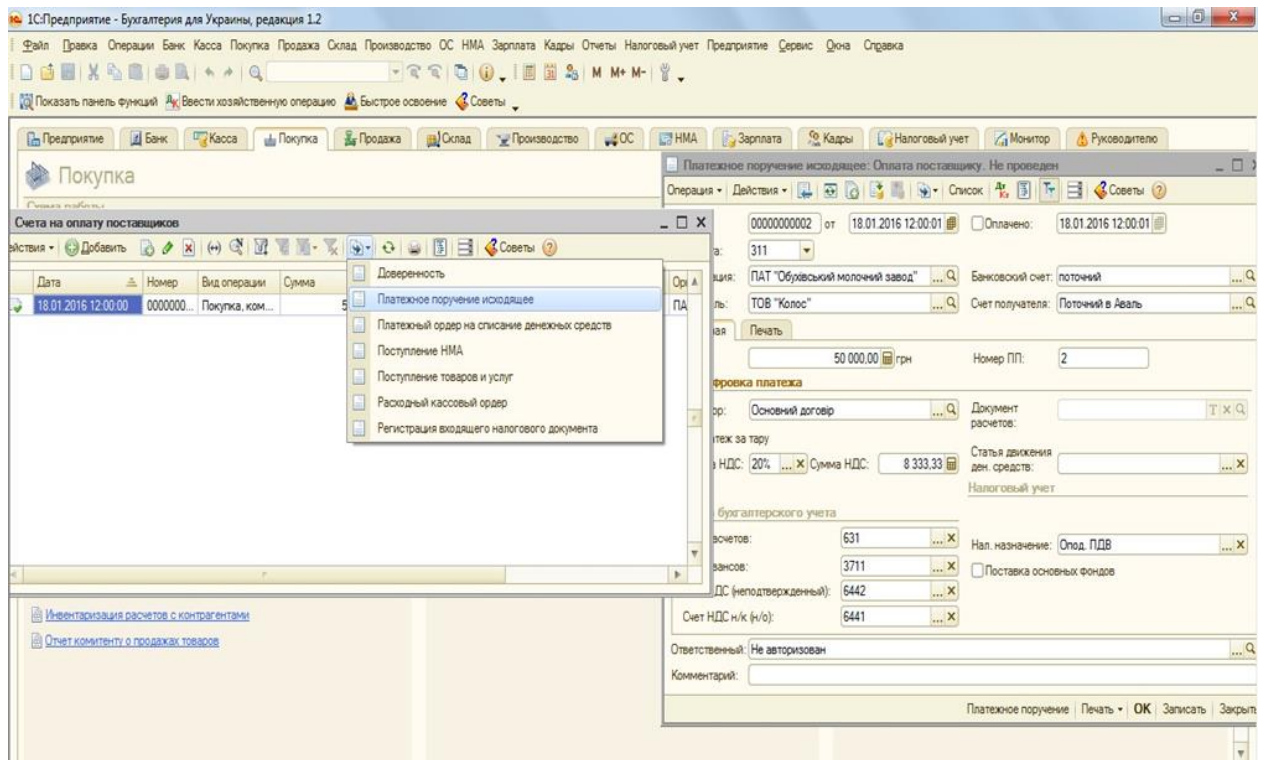

Рис. 2.10. Створення платіжного доручення на підставі рахунку вхідного

Для формування банківської виписки слід зайти в меню "Банк" і обрати документ "Банківська виписка". Після цього потрібно вибрати період та банківські рахунки, по яких необхідно підготувати виписку. Процес ілюструється на рисунку 2.11.

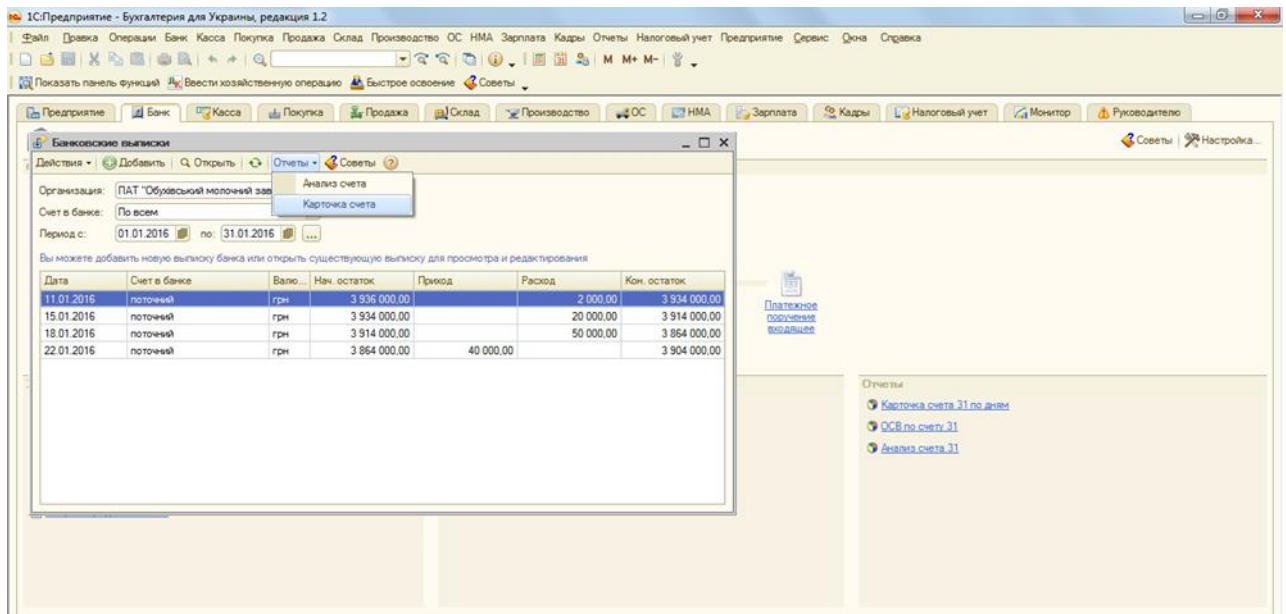

Рис. 2.11. Картка рахунку 311

Звітна картка рахунку 311 представлена в хронологічному порядку із деталями залишків коштів за кожним грошовим документом. Її можна створити через меню Звіти – Картка рахунку або на основі Банківської виписки. Подібним чином можливо сформувати і Картку рахунку 30 [35].

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ КАСОВИМИ ОПЕРАЦІЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПРАТ «ОБУХІВСЬКИЙ МОЛОКОЗАВОД»

3.1 Оцінка дійсних показників ефективності управління касовими операціями на підприємстві ПрАТ «Обухівський молокозавод»

В операційній діяльності джерелом чистого грошового потоку є чистий прибуток за звітний період. Аналіз грошових потоків від операційної діяльності здійснено на основі фінансової звітності ПрАТ «Обухівський молочний завод» за 20201-2023 роки та представлено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Рух коштів від операційної діяльності на ПрАТ «Обухівський молочний завод» за 2021-2023 рр.

№ з/п	Стаття	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення	Темп зміни, %
1	2	3	4	5	6	7
	Надходження від:					
1	Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	296623,0	378117,0	40506,0	-256117,0	-86,34%
2	Надходження авансів від покупців і замовників	2076,0	2083,0	2148,0	72,0	3,47%
3	Надходження від повернення авансів	263,0	1462,0	1239,0	976,0	371,10%
4	Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	396,0	891,0	1003,0	607,0	153,28%

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6	7
5	Надходження від операційної оренди	151,0	212,0	324,0	173,0	114,57%
6	Інші надходження	9051,0	5174,0	1762,0	-7289,0	-80,53%
	Витрати на оплату					
7	Товарів (робіт, послуг)	222920,0	300090,0	272986,0	50066,0	22,46%
8	Праці	36997,0	38060,0	44046,0	7049,0	19,05%
9	Відрахувань на соціальні заходи	9885,0	10391,0	11054,0	1169,0	11,83%
10	Зобов'язань з податків і зборів	26793,0	26538,0	35588,0	8795,0	32,83%
11	Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	6237,0	6237,0	4351,0	-1886,0	-30,24%
12	Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	16931,0	10198,0	19752,0	2821,0	16,66%
13	Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	9862,0	10103,0	11485,0	1623,0	16,46%
14	Витрачання на оплату цільових внесків	121,0	178,0	218,0	97,0	80,17%
15	Інші витрачання	7832,0	5055,0	1748,0	-6084,0	-77,68%
16	Чистий рух коштів від операційної діяльності	7104,0	3531,0	50251,0	43147,0	607,36%

Джерело: [24, 25]

В період 2021-2023 років ПрАТ «Обухівський молочний завод» відчув значні зміни у русі коштів, отриманих від операцій. Особливо вражаючим стало значне зменшення доходів від продажу продукції, товарів та послуг на 86,34%. Це може бути наслідком важливих зовнішніх факторів, таких як зниження

попиту, виникнення проблем на виробництві або інфляційні процеси, які вплинули на рентабельність підприємства.

Таке зниження може також відображати зміни у ринковій ситуації, зокрема у галузі молочної продукції, або загальні економічні труднощі.

Не дивлячись на загальний негативний тренд, деякі показники демонструють стабільність або навіть зростання. Наприклад, аванси від покупців зросли на 3,47%, що може бути свідченням збереження довіри клієнтів. Значне збільшення повернення авансів на 371,1% може вказувати на поліпшення платіжної дисципліни або зміни у практиках фінансування попередніх замовлень. Доходи від відсотків та операційної оренди збільшилися більш ніж удвічі, що свідчить про успішну оптимізацію використання фінансових ресурсів та майнових активів.

Це може бути ознакою того, що завод почав шукати альтернативні джерела доходу в умовах спадання продажів. Інші доходи зменшилися на 80,53%, що свідчить про різке зниження надходжень від додаткових або нерегулярних джерел. Це може свідчити про втрату допоміжних контрактів або про скорочення доходів від інших непрофільних видів діяльності. Загалом динаміка руху коштів свідчить про те, що підприємство зіткнулося з серйозними проблемами у своїй основній сфері діяльності, але проявило здатність адаптуватися та шукати нові можливості для стабілізації фінансових потоків.

Витрати на товари, роботи та послуги збільшилися на 22,46%, що може бути викликане зростанням витрат на сировину або ускладненням операційних процесів. Подібна ситуація спостерігається у витратах на оплату праці, які піднялися на 19,05%, вказуючи на підвищення заробітної плати або збільшення кількості персоналу.

Витрати на соціальні заходи зросли на 11,83%, відповідно до підвищення зарплат, а податкові зобов'язання відчували значне зростання на 32,83%. Це може бути пов'язано як з підвищенням податкових ставок, так і з нарощенням прибутків, які впливають на рівень зобов'язань. Досить помітним стало зниження витрат на оплату зобов'язань з податку на прибуток на 30,24%, що може свідчити

про зменшення прибутків або використання податкових пільг. Інші статті витрат зменшилися на 77,68%, що, ймовірно, вказує на оптимізацію непрофільних витрат.

Особливо вражає зростання чистого руху коштів від операційної діяльності на 607,36%, що вказує на покращення управління фінансовими потоками підприємства. Це досягнуто завдяки комплексним заходам зі зниження витрат та оптимізації доходів, що дозволило суттєво підвищити ліквідність.

Наступним етапом аналізу є визначення та аналіз грошових потоків від інвестиційної діяльності.

Інвестиційна діяльність - це сукупність операцій з купівлі-продажу короткострокових (поточних) фінансових інвестицій, які не є довгостроковими (необоротними) активами та їх еквівалентами.

В інвестиційній діяльності величина чистого грошового потоку - це різниця між сумою реалізованих необоротних активів та їх собівартістю у звітному періоді.

Схема реалізується на основі інвестицій громадян, недержавних підприємств, господарських товариств, громадських релігійних організацій тощо:

- інвестиції громадян, недержавних підприємств, господарських об'єднань, громадських релігійних організацій;
- державні інвестиції: здійснюються органами влади та управління України, державними підприємствами та установами;
- іноземні інвестиції, що здійснюються іноземними державами, юридичними та фізичними особами;
- спільні інвестиції громадян і юридичних осіб України та інших країн.

Відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності, визначення «інвестиційної діяльності» є ширшим. Воно включає діяльність, пов'язану з придбанням та реалізацією необоротних активів, а також здійсненням фінансових інвестицій, які не є частиною еквівалентів грошових коштів.

Таким чином, крім придбання основних засобів, нематеріальних активів, акцій, облігацій та цілісних майнових комплексів, інвестиційна діяльність також включає надходження грошових коштів у вигляді відсотків за авансами та позиками, наданими іншими державними установами, а також дивідендів, погашення позик, форвардних та форвардних контрактів, опціонів та сюди також включаються надходження грошових коштів за платежами [18, с. 12].

Проаналізуємо чисті грошові потоки на основі результатів, наведених у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Аналіз чистих грошових потоків на ПрАТ «Обухівський молочний завод», тис. грн.

№ з/п	Стаття	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення	Темп зміни, %
1	2	3	4	5	6	7
1	Чистий рух коштів від операційної діяльності	3531,0	7104,0	50251,0	46720,0	1223,14
2	Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-3520,0	-31140,0	-34084,0	-30564,0	868,3
3	Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-2,0	-118,0	-2,0	0,0	0,0
4	Чистий рух грошових коштів за звітний період	-9,0	-24154,0	16165,0	16174,0	-179711,0
5	Залишок коштів на початок року	24497,0	23694,0	9094,0	-15403,0	-62,9
6	Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	-812,0	9554,0	2421,0	3233,0	-398,15
7	Залишок коштів на кінець року	23694,0	9094,0	27580,0	3886,0	16,4

Джерело: [24, 25]

У період з 2021 по 2023 роки відзначено істотні зміни у русі грошових коштів ПрАТ «Обухівський молочний завод». За цей час чистий потік коштів від операційної діяльності збільшився на 46,720 тис. грн, що становить зростання на 1223,14%. Подібний приріст може бути індикатором підвищення ефективності операцій підприємства, що, ймовірно, обумовлений збільшенням доходів чи впровадженням вдосконаленої управлінської політики, спрямованої на оптимізацію витрат.

Крім того, такі значні зміни можуть свідчити про оптимізацію внутрішніх процесів, що сприяло розширенню доступних для операцій грошових потоків. Проте спостерігається скорочення руху коштів від інвестиційної діяльності, яке характеризується абсолютним відхиленням на -30,564 тис. грн, що становить зниження на 868,3%. Це може вказувати на зменшення інвестицій чи збільшення витрат на інвестиційні проекти, які наразі не принесли суттєвих фінансових результатів.

Різке падіння інвестиційної активності потенційно є сигналом можливих обмежень у фінансуванні розвитку, що потребує ретельнішого аналізу. Чистий рух коштів за звітний період демонструє цікаву тенденцію: у 2023 році відзначено позитивний результат у розмірі 16,165 тис. грн, що помітно контрастує з негативними показниками попередніх років. Паралельно залишок коштів на початок року зменшився на 15,403 тис. грн (62,9%), вказуючи на потенційні проблеми з ліквідністю на початку звітного періоду. Проте наприкінці року залишок коштів зріс на 3,886 тис. грн (16,4%), що свідчить про покращення фінансового стану.

До того ж варто звернути увагу на вплив валютних курсів на залишок коштів. У 2021 році цей показник був негативним, однак у 2022 році відбулося зростання на 9,554 тис. грн, після чого в 2023 році він знову знизився. Це вказує на значну волатильність валютних операцій, що вимагає пильного контролю при плануванні фінансових стратегій у майбутньому.

Наступним етапом аналізу є визначення балансу між загальними позитивними та негативними грошовими потоками. Це робиться для того, щоб

визначити, чи достатньо надходжень від усіх видів діяльності для покриття витрат.

Крім того, розраховується коефіцієнт ліквідності грошових потоків. Кінцевим критерієм оцінки діяльності підприємства є максимізація чистого грошового потоку від усіх видів діяльності з метою збільшення ринкової вартості підприємства [32, с. 38].

Отже, ефективне управління касовими операціями в підприємстві ПрАТ «Обухівський молокозавод» є ключовим елементом здатності підтримувати оптимальний рівень ліквідності, раціоналізувати грошові потоки та зменшувати ризики, пов'язані з розривами в касі та дефіцитом фінансових ресурсів.

Підвищення чистого грошового потоку від операційної діяльності, яке свідчить про поліпшення здатності підприємства генерувати достатньо доходу для покриття поточних витрат. Це означає, що підприємство ефективно управляє фінансовими ресурсами, заборгованість дебіторів і кредиторів добре врегульована, а робочий капітал оптимізований.

Управління інвестиційними процесами, попри негативну динаміку чистого руху коштів від інвестицій. Це може бути наслідком серйозних інвестицій у модернізацію чи розширення виробничих можливостей. Навіть за значних інвестиційних видатків, компанія покращила свій загальний фінансовий результат, демонструючи контроль над використанням інвестиційних ресурсів.

Позитивний чистий рух грошових коштів протягом 2023 року ще один важливий показник ефективного фінансового управління, який підтверджує вміння балансування потоків доходів і видатків, стабільність грошових резервів. Покращення залишків на рахунках наприкінці року вказує на те, що підприємство ефективно підтримує достатній рівень ліквідності, забезпечуючи резерви для непередбачених витрат або нових інвестиційних можливостей.

Контроль валютних ризиків важливе завдання, адже коливання курсу валют впливають на грошові залишки компанії. Ефективне управління цими ризиками допомагає мінімізувати їх негативний вплив і зберігати фінансову стабільність.

Загалом, ефективність управління касовими операціями зосереджена на підтриманні рівноваги між доходами та видатками, забезпеченні ліквідності та ефективному управлінні інвестиціями. Це дозволяє компанії утримувати стабільний фінансовий стан і знижувати ризики касових розривів.

3.2 Методи та напрямки удосконалення управління касовими операціями з метою стабільного розвитку ПрАТ «Обухівський молокозавод»

Управління касовими операціями на підприємстві є важливим аспектом фінансового менеджменту, який впливає на стабільність та розвиток компанії. ПрАТ «Обухівський молокозавод», як і будь-яке інше підприємство, що займається виробництвом і реалізацією продукції, потребує вдосконалення управлінських процесів для забезпечення безперебійної фінансової діяльності.

Основні методи та напрямки удосконалення управління касовими операціями можуть включати заходи, спрямовані на оптимізацію обігу грошових коштів, підвищення фінансової дисципліни та ефективного використання ресурсів.

Одним із ключових напрямків удосконалення управління касовими операціями є запровадження сучасних інформаційних технологій. Автоматизація процесів обліку та контролю руху грошових коштів дозволяє підприємству значно знизити ризик людської помилки, покращити прозорість фінансових операцій та спростити аналіз фінансових показників.

Використання спеціалізованого програмного забезпечення для управління фінансами дозволяє автоматично формувати звіти про надходження та витрати, прогнозувати касові потоки та визначати потенційні проблеми на ранніх стадіях.

Таким чином, підприємство може швидше реагувати на зміни в фінансовій ситуації та забезпечувати стабільний розвиток [12, с. 2].

Важливим напрямком є також посилення контролю за витратами. На практиці це може означати впровадження більш жорстких правил та процедур для витрачання грошових коштів, особливо у випадках, коли витрати можуть негативно впливати на ліквідність підприємства.

ПрАТ «Обухівський молокозавод» може ввести обмеження на незаплановані витрати або запровадити систему погодження витрат на різних рівнях управління. Це дозволить забезпечити контроль за витратами та уникнути касових розривів, що можуть призвести до фінансових труднощів.

Ефективне планування касових операцій також є одним із важливих методів покращення управління. Прогнозування грошових потоків, аналіз майбутніх надходжень та витрат дозволяють підприємству краще розподіляти фінансові ресурси.

ПрАТ «Обухівський молокозавод» може використовувати середньострокові та довгострокові прогнози для визначення потреб у фінансових ресурсах та уникнення непередбачених витрат. Такий підхід дозволяє підприємству планувати свою діяльність на основі реальних фінансових можливостей, що сприяє стабільному розвитку.

Підвищення фінансової дисципліни та розвиток внутрішнього фінансового контролю є ключовими аспектами управління касовими операціями для забезпечення стабільного розвитку ПрАТ «Обухівський молокозавод».

Посилення контролю за фінансовими процесами допомагає уникнути втрат через недбале управління ресурсами та забезпечує більш чітке виконання фінансових стратегій підприємства. Запровадження регулярного моніторингу фінансових операцій та проведення внутрішніх аудитів сприяє виявленню можливих ризиків і їх своєчасному усуненню [18, с. 299].

Внутрішній контроль касових операцій може бути реалізований через створення спеціальних комісій, відповідальних за аудит фінансових операцій, або впровадження автоматизованих систем контролю.

Такі системи дозволяють в режимі реального часу відстежувати рух коштів, що значно знижує можливість зловживань або помилок. Крім того, це сприяє зниженню рівня ризиків, пов'язаних з людським фактором, та підвищенню прозорості діяльності підприємства.

Ще одним ефективним методом вдосконалення управління касовими операціями є оптимізація процесу управління ліквідністю.

Для цього ПрАТ «Обухівський молокозавод» може використовувати гнучкі стратегії управління грошовими коштами, які включають оптимізацію оборотного капіталу та забезпечення своєчасного отримання платежів від контрагентів.

Вдосконалення процедури управління дебіторською заборгованістю дозволить підприємству уникнути касових розривів та забезпечити стабільність фінансових потоків [9, с.19-23].

Серед інших напрямків удосконалення управління касовими операціями можна виділити покращення співпраці з фінансовими інститутами. Залучення банківських послуг, таких як короткострокове кредитування або факторинг, допомагає підтримувати ліквідність підприємства на належному рівні.

Однак важливо грамотно управляти кредитними ресурсами, щоб уникнути надмірної заборгованості та забезпечити ефективне використання позикових коштів [7, с. 63].

Таким чином, удосконалення управління касовими операціями на ПрАТ «Обухівський молокозавод» може сприяти стабільному розвитку підприємства, зниженню ризиків, пов'язаних з фінансовою діяльністю, та підвищенню ефективності використання фінансових ресурсів.

Інтеграція сучасних технологій, посилення контролю та оптимізація процесів управління ліквідністю дозволить підприємству забезпечити стабільний ріст і підвищити його конкурентоспроможність на ринку.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження обліково-аналітичного забезпечення управління касовими операціями на підприємстві, зокрема на прикладі ПрАТ «Обухівський молокозавод», дозволило зробити кілька важливих висновків та рекомендацій.

1. Теоретичні та концептуальні підходи до управління касовими операціями. У результаті аналізу теоретичних основ управління касовими операціями було встановлено, що успішне управління фінансовими потоками на підприємстві вимагає систематичного підходу, який поєднує планування, контроль і аналіз руху грошових коштів.

Це підтвердило актуальність вивчення таких аспектів як фінансовий контроль, внутрішні процедури управління та використання нових технологій для забезпечення прозорості касових операцій.

2. Огляд нормативних документів управління касовими операціями. Було проведено огляд ключових нормативних документів, що регулюють управління касовими операціями в Україні. Основні законодавчі акти та інструкції надають чіткі регламенти для обліку і звітності касових операцій, що сприяє підтриманню належного рівня фінансової дисципліни на підприємствах.

3. Характеристика фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Обухівський молокозавод». Оцінка фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Обухівський молокозавод» показала стабільний розвиток підприємства. Незважаючи на економічні виклики, підприємство має позитивні фінансові показники, що підкреслює його спроможність до ефективного управління своїми активами, зокрема касовими операціями.

4. Організація і методика обліково-аналітичного забезпечення. Аналіз існуючої організації та методики обліково-аналітичного забезпечення касових операцій на підприємстві виявив ефективність встановлених процесів. Однак, виявлено, що існують можливості для вдосконалення системи за рахунок більшої автоматизації і інтеграції сучасних інформаційних технологій.

5. Особливості обліково-аналітичного забезпечення залежно від програмного забезпечення. Залежно від програмного забезпечення, яке використовує підприємство, управління касовими операціями може бути значно оптимізоване. Використання спеціалізованих бухгалтерських і фінансових програм сприяє підвищенню швидкості обробки даних і забезпеченню їх точності.

6. Оцінка ефективності управління касовими операціями. Проведений аналіз показав, що ефективність управління касовими операціями на ПрАТ «Обухівський молокозавод» є на високому рівні, проте можливості для поліпшення залишаються. Зокрема, можна покращити внутрішній контроль і оперативність звітності для більш точного прогнозування грошових потоків.

7. Рекомендації щодо вдосконалення управління касовими операціями. У контексті удосконалення управління касовими операціями для стабільного розвитку ПрАТ «Обухівський молокозавод», було рекомендовано запровадження новітніх технологій у вигляді автоматизованих систем управління фінансами. Це дозволить не лише знизити витрати на фінансове адміністрування, а й підвищити прозорість операцій та їх відповідність нормативним вимогам. Крім того, вдосконалення системи внутрішнього контролю та регулярне оновлення методик обліку і аналізу фінансових потоків сприятимуть покращенню касової дисципліни.

Отже, проведене дослідження продемонструвало, що обліково-аналітичне забезпечення касових операцій на підприємстві є важливою складовою його фінансової стабільності. Впровадження рекомендованих змін сприятиме подальшому зміцненню фінансових позицій ПрАТ «Обухівський молокозавод» та підвищенню ефективності управління його ресурсами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреев В.А. Обліково-аналітичне та контрольне забезпечення амортизаційної політики : Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра. Київ, 2021. 124 с.
2. Варцаба В.І., Машіко К.С. Облік у банках (у таблицях і схемах) : Навч. посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2016. 184 с.
3. Галкіна К.В. Система обліку готівкових грошових коштів в касі ТОВ «ТОТУЧАНОВ» із застосуванням інформаційних технологій : Кваліфікаційна бакалаврська робота. Київ, 2024. 63 с.
4. Гончарук В.В. Організаційно-методичні аспекти обліку та контролю касових операцій : Дипломна робота. Вінниця, 2016. 96 с.
5. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Починок Н.В., Романів Р.В. Бухгалтерський облік: збірник задач і тестів. Тернопіль, 2019. 192 с.
6. Гуртовий О.О. Механізм обліку та контролю формування і розподілу доходів підприємства : Кваліфікаційна (магістерська) робота. Вінниця, 2024. 122 с.
7. Дем'янчук О. І. Сучасні форми співпраці України з міжнародними фінансовими інститутами. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, грудень 2023. № 31(59). С. 62–69.
8. Довгань А.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства у сучасних умовах : Магістерська дисертація. Київ, 2019. 123 с.
9. Зіборова Ю.Г. Організація і методика обліку, аналізу, внутрішнього контролю розрахунково-касових операцій банківської установи : Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра. Київ, 2022. 125 с.
10. Зоря О. П. Удосконалення обліку касових операцій з клієнтами банківської установи. Ефективна економіка. 2019. № 10. 6 с.

11. Каліновська Н.В. Обліково–аналітичне забезпечення раціоналізації грошових потоків : Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра. Київ, 2021. 82 с.
12. Кириленко О., Малиняк Б., Письменний В., Русін В. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади. Асоціація міст України. Київ, ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 396 с.
13. Колесник Я.В. Організація та регулювання касових операцій комерційних банків. Житомирський державний технологічний університет. Житомир. 2 с.
14. Косенко А.В. Документування господарських операцій стану та руху грошових коштів підприємств: обліково-організаційний аспект : Дипломна робота. Вінниця, 2017. 97 с.
15. Кравчук О. Фінансово-правове регулювання готівкових касових операцій: (не)сучасні тенденції. *Публічне право*. 2018. Т. 29, № 1. С. 93–102.
16. Кравчук І.С., Тиркало Р.І. Організація касових операцій. Опорний конспект лекцій. Тернопіль: ТНЕУ, 2010. 153 с.
17. Лукавиця - | Тільки Українське. Каталог українських виробників. *onlyukrainian.com*. URL: <https://onlyukrainian.com/uk/trademark/10-molochni-produkti/525-lukavicya/> (дата звернення: 02.10.2024).
18. Майорова Т. В., Інвестиційна діяльність: підруч. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
19. Обухівський молокозавод – ПрАТ "Обухівський молокозавод" – молочна продукція. *Обухівський молокозавод – ПрАТ "Обухівський молокозавод" – молочна продукція*. URL: <https://obmol.com.ua/> (дата звернення: 02.10.2024).
20. Онлайн-бухгалтерія SMARTFIN.UA: зарплата, кадри, звіти, облік ФОП. *Онлайн-бухгалтерія SMARTFIN.UA: зарплата, кадри, звіти, облік ФОП*. URL: <https://smartfin.ua/> (дата звернення: 02.10.2024).
21. Опульська Ю. Облік доходів від операційної діяльності підприємств : Курсова робота. Тернопіль, 2017. 33 с.

22. Пазинюк О.О. Формування параметрів інвестиційної привабливості підприємства : Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра. Київ, 2023. 105 с.

23. Пасенко В.В. Облік наднормативних виробничих витрат в аграрних підприємствах. Становлення та розвиток обліку, контролю і аналізу в Україні : тези доп. Міжнар. наук. конф., присвяч. 100-річчю від дня народж. Німчинова Прокопа Петровича, 16–17 берез. 2006 р. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. Київ : КНЕУ, 2006. С. 484–488.

24. ПрАТ "Обухівський молокозавод" - Фінансова звітність за 2022 рік -
Clarity Project. *Clarity Project.* URL: https://clarity-project.info/edr/00445914/finances?current_year=2022 (дата звернення: 23.10.2024).

25. ПрАТ "Обухівський молокозавод" - Фінансова звітність за 2023 рік -
Clarity Project. *Clarity Project.* URL: https://clarity-project.info/edr/00445914/finances?current_year=2023 (дата звернення: 23.10.2024).

26. Про аудиторську діяльність : Закон України від 22.04.1993 р. № 3125-XII : станом на 1 жовт. 2018 р.

27. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV : станом на 3 верес. 2024 р.

28. Про затвердження Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні : Постанова Нац. банку України від 25.09.2018 р. № 103 : станом на 29 серп. 2024 р.

29. Про затвердження Інструкції про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України та змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України (Форми N 377, 377-А, 377-і, 377-К) : Постанова Нац. банку України від 12.12.2002 р. № 502 : станом на 7 лют. 2019 р.

30. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку

банків України : Постанова Нац. банку України від 17.06.2004 р. № 280 : станом на 25 груд. 2017 р.

31. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : Постанова Нац. банку України від 29.12.2017 р. № 148 : станом на 29 серп. 2024 р.

32. Радіонова Н. Й. Методичні засади обліку грошових коштів та їх відображення в звітності підприємства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2023. № 11 (145). С. 36-40.

33. Станасюк Р.Л., Хом'як Н.С. Контроль і ревізія. Навчальний посібник. 3-тє видання, стереотипне. Львів: Магнолія 2006, 2024. 315 с.

34. Тихолаз В.В. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в умовах антикризового регулювання стану сільськогосподарських підприємств : Дипломна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр». Вінниця, 2016. 134 с.

35. Топ 10 Українських програм для ведення бухгалтерії. *oneservice-consulting*. URL: <https://www.oneservice-consulting.com/top-10-program-bukhgalterskogo-obliku-na-zaminu-1s-chi-bas> (дата звернення: 02.10.2024).

36. Топ 7 українських програм для ведення бухгалтерії 2024. *Финансовая академия Актив - №1 в дистанционном обучении*. URL: <https://finacademy.net/ua/materials/article/perehodimo-na-ukrayinske> (дата звернення: 02.10.2024).

37. Фатенок-Ткачук А. О. Ф-32 Фінансовий облік II : конспект лекцій. Луцьк : В-во ПП Іванюк, 2018. 162 с.

38. Фльонц О.Б., Роман Б.Є. 1С: Підприємство 8.2. Бухгалтерія для України: метод-ні рек-ції для пров-ня практ-них роб-т. Національного університету біоресурсів і природокористування України "Бережанський агротехнічний інститут". Бережани. 2019 р. 38 с.

39. Чумак В.О. Обґрунтування обраного методу конкурентної боротьби на галузевому ринку : Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра. Київ, 2020. 121 с.

40. Швайко І., Бойко-Слобожан О. Правові засади здійснення фінансового контролю. *Фінансова безпека України: сучасний стан правового регулювання та перспективи розвитку* : матеріали ІХ Міжнар. науково-практ. конф., присвяч. наук. шк. заслуж. юр. України, проф., д.ю.н. Віктора Тарасов. Білоуса, м. Ірпінь, 26 жовт. 2023 р. Ірпінь, 2023. С. 299–302.

